

Návrhy reforiem a investícií a ich implementácia v členských štátoch – aký je pohľad organizovanej občianskej spoločnosti?

11. januára 2024 od 10.00 do 12.00 hod.

Zastúpenie Európskej únie v Bratislave, Palisády 29, 811 06 Bratislava, Slovensko

Organizátor tohto okrúhleho stola

- Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)

Popis

Tento okrúhly stôl sa organizuje v rámci konzultácií, ktoré uskutočnila skupina EHSV pre Európsky Semester (ESG) v súvislosti s prípravou stanoviska z vlastnej iniciatívy s názvom „Návrhy reforiem a investícií a ich implementácia v členských štátoch – aký je pohľad organizovanej občianskej spoločnosti? (cyklus európskeho semestra 2023 – 2024)“. ([ECO/631](#)).

Skupina európskeho semestra (SES) Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) pokračuje v konzultáciách s národnými hospodárskymi a sociálnymi výbormi, sociálnymi partnermi a organizáciami občianskej spoločnosti z členských štátov EÚ.

Toto stanovisko sa zameriava na reformné a investičné opatrenia v členských štátoch, najmä na tie, ktoré vychádzajú z [odporúčaní pre jednotlivé krajiny z roku 2023](#), a na ich implementáciu s cieľom posúdiť účinnosť týchto opatrení a možnosti lepšieho zacielenia návrhov, zlepšenej implementácie a monitorovanie a zapojenie organizovanej občianskej spoločnosti do postupov. Toto stanovisko sa zaoberá aj otázkami týkajúcimi sa [prebiehajúcej reformy pravidiel správy ekonomických záležitostí EÚ](#), ktorej hlavným cieľom je posilniť udržateľnosť verejného dlhu a zároveň podporiť udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch prostredníctvom reforiem a investícií. Stanovisko okrem toho pokračuje v predchádzajúcich konzultáciách skúmaním stavu implementácie reforiem a investícií stanovených v národných plánoch obnovy a odolnosti, ktoré sú finančne podporované z fondov [Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti](#). Napokon, prostredníctvom tohto stanoviska chce EHSV pokračovať vo svojej práci na podporu participatívneho Európskeho Semestra a rámca správy ekonomických záležitostí s väčšou zodpovednosťou na vnútroštátnej úrovni a užším zapojením organizovanej občianskej spoločnosti.

Výsledky tejto konzultácie budú zhrnuté v stanovisku EHSV, ktoré je tiež uvedené v prílohe a v ktorom výbor naďalej podporuje participatívnejší rámec európskeho semestra a hospodárskeho riadenia s väčšou zodpovednosťou na národnej úrovni a väčším zapojením organizovanej občianskej spoločnosti.

Tento okrúhly stôl sa bude zaoberať nasledujúcimi otázkami (prevzatými z dotazníka, z ktorého vychádza táto konzultácia):

- *Reformné a investičné opatrenia v členských štátoch, najmä tie, ktoré vychádzajú z odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2023 , a ich realizácia*
- *Reforma pravidiel správy hospodárskych záležitostí EÚ*
- *Realizácia reforiem a investícií stanovených v národných plánoch obnovy a odolnosti*

- **Reformné a investičné opatrenia v členských štátoch, najmä tie, ktoré vychádzajú z odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2023 , a ich realizácia**

Účastníci

- Ocenili zorganizovanie diskusie o Európskom semestri ako najdôležitejšom nástroji EÚ zaoberajúcim sa správou hospodárskych záležitostí;
- Zároveň skonštatovali, že osвета vo verejnom priestore o Európskom semestri je nepostačujúca a z toho vyplýva aj malá miera zaangažovanosti občianskej spoločnosti a verejnosti ako takej v diskusií na túto tému;
- Zástupcovia sociálnych partnerov vysvetlili, že Európsky semester nie je témou, ktorej by venovali špeciálnu pozornosť napriek tomu, že jeho odporúčania sú kľúčové pre fungujúcu ekonomiku;
- So zreteľom na očakávaný dvojpercentný rast HDP sa vyjadrili, že tak relatívne nízky rast neprispieje k reálnej konvergencii v porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ a už vôbec nie k ich dobehnutiu;
- Podotkli, že problémom Slovenska okrem výrazného odlivu mozgov začína byť aj odliv rúk;
- Zástupcovia vedeckej obce sa kriticky vyjadrili o ich nedostatočnej konzultácii na tému podpory vedy, čo spôsobuje sťaženie následnú implementáciu danej výzvy;
- Vyzdvihli, že vďaka členstvu v EÚ sú na Slovensku spúšťané iniciatívy, ktoré by možno zvnútra neboli podporované;
- Vysvetlili, že v oblasti celoživotného vzdelávania je Slovensko na chvoste napriek mnohým príležitostiam pohnúť sa vpred;
- Naopak vyzdvihli kroky a iniciatívy v oblasti likvidácie plastov;
- Sa vyjadrili, že zatiaľ čo Plán obnovy končí o dva roky, konkrétne v roku 2026, Európsky semester je dlhodobé nariadenie a je preto potrebné sa sústrediť na angažovanie občianskej spoločnosti v jeho realizácii;
- K odporúčaniam týkajúcemu sa integrácie marginalizovaných skupín, hlavne Rómov, spomenuli, že je potreba celoplošne rozšíriť tie projekty, ktoré sa v riešení tejto problematiky ukázali ako úspešné, a nerealizovať ich v malom rozsahu;

- **Reforma pravidiel správy hospodárskych záležitostí EÚ**

Účastníci

- Sa vyjadrili, že kapacity na odborný sociálny a občiansky dialóg sú nepostačujúce a zapojenie spoločnosti do procesov je komplikované;
- Sa zhodli, že konkurencieschopnosť Únie je kľúčová a treba ju podporiť zlepšením produktivity, ako aj kvality vzdelávania a schopností;

- V tomto ohľade spomenuli znižujúcu sa kvalitu vzdelávania na Slovensku, čo ukázal aj nedávny prieskum PISA a vyzdvihli to ako jeden z kľúčových nedostatkov pri zvyšovaní konkurencieschopnosti krajiny;
 - Podotkli, že občianska spoločnosť nie je systematicky zvaná na diskusie o správe hospodárskych záležitostí a v prípade, že je, jej pripomienky nie sú brané do úvahy;
- **Realizácia reforiem a investícií stanovených v národných plánoch obnovy a odolnosti**

Účastníci

- Pripomenuli, že čo sa týka žiadosti o platby z Plánu obnovy, ktorého celkový objem vyhradený pre Slovensko je 4,6 miliardy eur, Slovensko je v popredí. Krajina dostala tri platby a požiadala o štvrtú;
- Podotkli, že nasleduje zložité obdobie spojené s implementáciou investícií a dokonaním Plánu obnovy ako takého;
- S poľutovaním konštatovali, že Plán obnovy nebol konzultovaný v rámci Tripartitnej Rady, čoho dôsledkom môže byť i to, že niektoré projekty sa nedajú realizovať, ako napr. nemocnica v Bratislave;
- Zároveň pripomenuli, že obdobie tvorenia Plánu obnovy bolo krátke, z čoho vyplýva aj zredukovaný priestor na konzultácie s občianskou spoločnosťou;
- Ako prekážku uviedli, že nastavenie dnešnej vlády voči občianskej spoločnosti je často až nevraživé a ochota zahŕňať ju do konzultácií je nízka;
- O to dôležitejšie je a bude zahrnúť občiansku spoločnosť do implementačného procesu, pretože občianska spoločnosť sa jednoducho musí podieľať na obnove spoločnosti;
- Spomenuli investičný dlh v oblasti školstva, zdravotníctva, a vedy a výskumu
- Zhodnotili, vo všeobecnosti, priority ako relevantné, avšak vyjadrili výhrady voči navrhovanému energetickému mixu, ktorý odporúča využívanie veternej energie, na ktorú na Slovensku takmer neexistuje infraštruktúra a neorientuje sa na rozvoj tých udržateľných zdrojov, ktoré sú nedostatočne využívané, ako napr. geotermálna energia.
- Doplnili, že energetický mix je na Slovensku založený na atómovej energii pre výrobu elektrickej energie a na plyne využívanom na kúrenie v domácnostiach a na využitie v priemysle. Električka je dôležitý komponent zelenej transformácie, preto je využitie atómovej energie prínosné. Od Slovenska sa však vyžaduje, aby znížilo spotrebu plynu a prechod na nové energie je časovo aj finančne náročný. Taktiež je potrebné, aby bola verejnosť dostatočne informovaná o konkrétnych cieľoch takýchto zmien.
- V kontexte prebiehajúcej zelenej a digitálnej transformácie s výrazným dosahom na trh práce ešte podotkli, že musí byť prepojená s celoživotným vzdelávaním.
- Podotkli, že ohrozením plánovaných aktivít je nepomenúvanie príčiny neriešenia problémov a často chýbajúce vyhodnotenie problémov implementácie opatrení, podpôr a pod.